

PODSTAWY PRAWNE KLAUZULI SUMIENIA FARMACEUTÓW

Prawo farmaceutów oraz właścicieli aptek do powoływania się na klauzulę (sprzeciw) sumienia wynika wprost z art. 53 ust. 1 Konstytucji RP z 2 kwietnia 1997 r., zgodnie z którym „Każdemu zapewnia się wolność sumienia i religii”.

Trybunał Konstytucyjny jednoznacznie stwierdził, że wolność sumienia oznacza „przede wszystkim prawo do postępowania zgodnie z własnym sumieniem oraz wolność od przymusu postępowania wbrew niemu”.¹ Konstytucja gwarantuje zatem każdemu swobodę dokonywania ocen moralnych i możliwość postępowania w zgodzie z własnym sumieniem. Oznacza to również możliwość zgłoszenia sprzeciwu sumienia względem dokonania czynu, który racjonalnie rozpoznaliśmy jako zło moralne (tzw. „klauzula sumienia”).

Trybunał Konstytucyjny podkreślił, iż w demokratycznym państwie prawnym klauzula sumienia jest „wyrazem wolności od przymusu postępowania wbrew własnemu sumieniu (...) **Wolność sumienia musi bowiem przejawiać się także w możliwości odmowy wykonania obowiązku nałożonego zgodnie z prawem z powołaniem się na przekonania naukowe, religijne lub moralne**”.²

Trybunał Konstytucyjny bardzo wyraźnie zaznaczył również, że „wolność sumienia – w tym ten jej element, którym jest **sprzeciw sumienia – musi być respektowana niezależnie od tego, czy istnieją przepisy ustawowe ją potwierdzające**.”³

Nie ulega zatem wątpliwości, że Konstytucja RP poręcza każdemu – również farmaceucie, aptekarzowi i właścicielowi apteki – prawo do odmowy podejmowania działań, które jego sumienie rozpoznaje jako stanowiące zło lub współudział w złu. **Jednoznaczne wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego nie pozostawiają co do tego najmniejszych wątpliwości**. Prawo do sprzeciwu sumienia stanowi integralny i konieczny element wolności sumienia – ma więc rangę konstytucyjną i nie wymaga ustawowego potwierdzenia lub konkretyzacji.

Sprzeciw sumienia dotyczy zawsze konkretnej sytuacji. Ma on pomóc uniknąć popełnienia zła. Dlatego też w sytuacji, gdy odmowa dokonania określonego czynu prowadziłaby do bezpośredniego zagrożenia dla życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu (a zatem stanowiłaby wyrządzenie zła), wówczas nie można zastrzekać się sprzeciwem sumienia w odniesieniu do działań, względem których, w innych okolicznościach, można byłoby się powołać na klauzulę sumienia.

Odmowa sprzedaży jakichkolwiek środków antykoncepcyjnych nie grozi jednak klientowi apteki ryzykiem utraty życia, ciężkiego uszkodzenia jego ciała lub ciężkiego rozstroju jego zdrowia.

1 Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 7 października 2015 r., K 12/14, pkt III.4.2.3; orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 15 stycznia 1991 r., U 8/90; postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 7 października 1992 r., U 1/92.

2 Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 7 października 2015 r., K 12/14, pkt III.4.4.1.

3 Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 7 października 2015 r., K 12/14, pkt III.4.4.3

**MASZ KŁOPOTY
Z POWODU
SPRZECIWU SUMIENIA?**

DZWOŃ: (22) 404 38 50

PISZ: biuro@ordoiuris.pl

Ordo Iuris zapewnia bezpłatną pomoc prawną osobom szykanowanym za sprzeciw sumienia

 ordoiuris.pl

 [/ordoiuris](https://www.facebook.com/ordoiuris)

 [@Ordoluris](https://twitter.com/Ordoluris)